

เอกสารประกอบการเรียนการสอน

วิชา การเขียนบทภาพยนตร์

บทที่ 3 : ทรีตเมนต์ (Treatment หรือ Film Treatment)

ผู้สอน : อ.ดร.พงศวีร์ สุภานนท์

ความหมาย กับ ทรีตเมนต์ (Treatment หรือ

คำว่า “ทรีตเมนต์” นี้ เชื่อว่านักศึกษาหลายคนคงได้ยินคำนี้จนคุ้นหู โดยเฉพาะในวงการเครื่องสำอาง อาจจะหมายถึงครีมรองพื้นหรือวงการเครื่องยนต์ทั้งหลาย หมายถึง หัวเชื้อน้ำมันเครื่อง รวมทั้งวงการแพทย์ในเชิงรักษาผิวหนังตามสูตรต่างๆ เป็นต้น

คำว่า “ทรีต” มาจากภาษาอังกฤษว่า “Treat”

หมายถึง การ(ไป)ดำเนินการกระทำให้เกิดสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

**คำว่า “ทรีต” (“Treat”) ในภาพยนตร์ จึงหมายถึง
การกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งต่อภาษาบรรยายเรื่องราว
ให้เป็นถ้อยคำที่อ่านแล้วเกิดภาพลักษณ์ตามไปได้
ซึ่งภาษาอังกฤษ เรียกว่า ฟิล์ม ทรีตเมนต์ (Film treatment)**

* ขั้นตอนการทรีตเมนต์

หลังจากที่ดำเนินการเขียนโครงร่างแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการนำโครงร่างไปเขียนเป็นทรีตเมนต์ ซึ่งโรลันโด กิอูสตี (Rolando Giustini) เจ้าของแผนภูมิพื้นฐานของการเขียนบทที่เรานำมาใช้เป็นมาตรฐานในการศึกษา ได้อธิบายถึงขั้นตอนในการ “ทรีต” โครงร่าง (the Outline) ออกมาเป็นทรีตเมนต์ ไว้ 3 ขั้นตอน

1. ขั้นบูรณาการ (integration)
2. ขั้นตีความ (interpretation)
3. ขั้นทำให้สมบูรณ์ (completion)

1. ขั้นบูรณาการ (integration)

คือ การยกเอาลำดับข้อต่างๆ ในโครงร่างออกแล้วเรียบเรียงเขียนขึ้นมาใหม่เป็นความเรียง

2. ขั้นตีความ (interpretation)

2.1 ใช้ถ้อยคำที่เป็นการสร้างภาพลักษณ์เข้าแทนที่วลีและถ้อยคำที่เป็นนามธรรม หรือเขียนใหม่เป็นรูปธรรม

2.2 สร้างบรรยากาศและรูปลักษณ์ของภาพยนตร์ โดยบรรยายสถานที่ และฉากต่างๆ

3. ขั้นทำให้สมบูรณ์ (completion)

- 3.1 บรรยายเอ็กชัันของตัวละครให้ละเอียดลึกซึ้งยิ่งขึ้น
- 3.2 เพิ่มเติมรายละเอียดทั้งหมดของพล็อต
- 3.3 ระบุประเด็นของบทเจรจา แล้วเขียนให้เข้ารูปแบบของฟิล์ม ทรีตเมนต์

ตัวอย่างการเขียนทรีตเมนต์จากโครงร่าง

โครงร่าง

1. โจ บอนเนอร์ เป็นชายหนุ่มผู้มองโลกผิดไปจากความเป็นจริง และไม่ประสบความสำเร็จในชีวิต เขาพำนักอยู่ในเขตมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งของฟิลาเดเฟีย ตอนช่วงปีพ.ศ.2513 – พ.ศ. 2523
2. โจออกมาจากอพาร์ทเมนต์ของเขาอีกครั้ง หลังจากทั้งวันที่ล้มเหลวได้ผ่านไป เขาไปที่ร้านขายของและพบกับแมรี เขารู้สึกสนใจเธอ จึงขออนัดพบ หลังจากที่เธอเลิกงาน

การเขียนtreatment

1. ฉากแรกของหนังจะเปิดตัวอย่างไร (เห็นบรรยากาศ - สถานที่)
2. ฉากเปิดตัวเอก พระเอก - นางเอก เป็นอย่างไร (เห็นบรรยากาศ – สถานที่-แอ็คชั่นตัวละคร)
3. เกิดเหตุการณ์อะไรบ้าง (1 เหตุการณ์ = 1 ย่อหน้า)
4. ตอนจบ *** บอกรายละเอียดให้ชัดเจน
5. ภาพปิดท้ายของหนังเราเป็นอย่างไร

สุดท้ายแล้ว บอลขอครีมแต่งงาน ทั้งสองอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข

บอลชวนครีมไปทานไอติมสเวนเซนส์ ระหว่างครีมตักไอติมทานอยู่นั้น เธอเกิดมีอะไรติดอยู่ในปากกับแกร์ป ปราบภูเธอคายออกมา พบว่า เป็นแหวนที่บอลแอบใส่ไว้ในไอติม ทันใดนั้นบอลก็นั่งคุกเข่าขอเธอแต่งงาน ในที่สุด ท่ามกลางพนักงานและลูกค้าต่างปรบมือกันทั้งร้าน

1 ปีผ่านไป ภายในรับแขกบอลกำลังที่วีการถ่ายทอดสดแข่งขันฟุตบอล มือหนึ่งแกว่งแปลก ลูกชายนอนหลับอยู่ ในขณะที่ครีมกำลังอ่านหนังสืออยู่ข้างๆบอล ภาพค่อยๆZoom out ออกมา จนเป็นภาพกว้างให้เห็นบรรยากาศห้องรับแขก / จบ

ทริตเมนต์

หนังเปิดฉากขึ้นด้วยการแพนให้เห็นสภาพเมืองฟิลาเดเฟีย (สถานที่)
มันเป็นบ่ายจัดของวันที่อากาศร้อนอบอ้าว เวลาเย็นที่ลิบคลานใกล้เข้ามาได้ทำให้ความ
ร้อนลดลงเลย คลื่นความร้อนเต้นระยิบ (สถานที่)

(บทพูด) ชายหนุ่มคนหนึ่ง ซึ่งเราจะได้รู้จักเขาในนามของโจ บอนเนอร์ (ตัวละคร)
ดูราวจะผุดขึ้นมาท่ามกลางความร้อนระยับของฟุตบอล เมื่อเขาเดินขึ้น (อีกชั้น)
มาจากสถานีรถไฟใต้ดิน เขาเดินเข้าไปตามถนน แดดยามบ่ายจัด (อารมณ์) ก่อให้เกิดเงา
ยาวพาดออกจากตัวเขา

หลังจากได้ตระเวนหางานมาทั้งวันโดยไร้ผล โจกลับไปยังอพาร์ทเมนต์ (อีกชั้น)
รกรุงรัง ในแสงสลัวภายในอพาร์ทเมนต์ เขาตรงไปที่ตู้เย็น
(อีกชั้น) เปิดหาเบียร์ พลันก็ระลึกถึงสาวสวยผมสีน้ำตาลเข้ม (ตัวละคร) ซึ่งชายเบียร์ให้เขา
(อีกชั้น) เขาออกไปที่บาร์อีก ที่นั่นภายใต้บรรยากาศสบายเป็นกันเอง (บรรยากาศ)
เขาก็ลืมปัญหาของตัวเองสนิท แล้วเริ่มต้นพูดคุยกับเมรี่สาวบาร์ผู้นั้น เมรี่มีผมสีน้ำตาล
สวยสะกดตา อายุปลายยี่สิบ (บุคลิกตัวละคร)
(อีกชั้น) เธอจำเขาได้ในทันทีแล้วเชื่อว่าเขาจะมาบ่นเรื่องเบียร์ที่ซื้อไปหรือ (บทเจรจา)
(อีกชั้นและบทเจรจา) เขาบอกเธอว่าไม่อยากดื่มคนเดียว และถามว่าเธออยากจะทำอะไรหลังเลิก
งานหรือไม่

หมายเหตุ จากข้างต้นเป็นการเขียนทริตเมนต์จากโครงร่าง ซึ่งทริตเมนต์ดังกล่าวนี้เป็นเพียง
รูปแบบหนึ่งเท่านั้น การเขียนทริตเมนต์โครงร่างนี้ ยังทำได้อีกหลายรูปแบบ ทั้งหยาบ หรือ
ละเอียดกว่าตัวอย่างนี้ แต่ไม่ว่าจะเป็นแบบใด เป็นสไตล์ของนักเขียนบทแต่ละคน

ตัวอย่างการเขียนทริตเมนต์ เรื่อง หนูน้อยหมวกแดง
เราอาจเขียนทริตเมนต์เรื่อง หนูน้อยหมวกแดง ได้หลายแบบด้วยกัน ดังนี้

ทริตเมนต์ที่ 1

หนูน้อยหมวกแดง อาศัยอยู่กับแม่ของเธอในกระท่อมเล็กๆ สะอาดสะอาดที่ชายป่าแห่งหนึ่ง แม่สั่งให้เธอเอาของไปเยี่ยมคุณยาย ระหว่างทางเธอได้พบสุนัขป่าตัวหนึ่ง แต่เธอรีบผละจากมัน โดยให้เหตุผลว่าจะรีบไปเยี่ยมคุณยายซึ่งป่วยอยู่และเอาขนมไปให้ด้วย เจ้าหมาป่าได้ยินดังนั้นก็รีบไปทางลัด จนถึงบ้านคุณยายก่อน มันกินคุณยายเข้าไป แล้วก็เข้าไปนอนแทนที่

เมื่อหนูน้อยหมวกแดงมาถึง เธอรู้สึกว่ารูปร่างหน้าตาคุณยายผิดปกติ เธอจึงถามคำถามสามข้อ เจ้าหมาป่าตอบอย่างไม่สนใจ เด็กหญิงจึงรู้สึกว่แท้จริงคนที่อยู่คือหมาป่า เจ้าหมาป่าจึงโอดออกจากเตียงเพื่อจับตัวเธอ หนูน้อยหมวกแดงรีบวิ่งหนี ขณะที่กำลังไล่ล่ากันอยู่นี้เอง คนตัดฟืนบังเอิญผ่านมา จึงฆ่าหมาป่าตาย และช่วยชีวิตเด็กน้อยไว้ได้

วิเคราะห์ทริตเมนต์แบบที่ 1

- มันเป็นเรื่องๆที่รู้กันอยู่แล้ว (จะทำเงินหรือไม่)
- สร้างแบบไหนล่ะ อนิเมชัน?
- เสียค่าใช้จ่ายในการอนิเมชันเท่าไร?
- ค่าพากย์เสียง ?
- กลุ่มเป้าหมายเป็นใคร = เด็กไม่เกิน 8 ขวบ คู่หม?
- อย่างน้อยพ่อแม่จูงลูกหลานมาดู (ค่าตัวจากพ่อแม่)
- = แล้วพ่อแม่ของเด็กกลุ่มไหนล่ะจะจูงลูกเข้าโรงหนัง

ทริตเมนต์ที่ 2

หนูน้อยหมวกแดง เป็นการแสดงบัลเล่ย์ความยาวครึ่งชั่วโมง โดยใช้เพลงดั้งเดิมของเรื่อง จัดฉากตามสไลด์นิทานสมัยก่อนและมีเพียงการเต้นเท่านั้น โดยไม่มีคำบรรยายหรือบทเจรจาใดๆ

วิเคราะห์ทริตเมนต์แบบที่ 2

- กลุ่มเป้าหมายเป็นใครก็ได้แต่มีความชื่นชอบบัลเล่ย์ (คนที่ชื่นชอบบัลเล่ย์ทั้งประเทศมีทั้งหมดกี่คน แล้วจะมีคนที่ชื่นชอบบัลเล่ย์มาดูหนังเรื่องนี้สักกี่คน)
- การแสดงบัลเล่ย์ต้องใช้โรงละครที่มีเวที (ค่าเช่าเวที -สถานที่) กี่วันๆละเท่าไร (ค่าเช่าเครื่องเสียงกี่วันๆละเท่าไร)
- คนเล่นกี่คนที่สามารถเต้นบัลเล่ย์ได้ (50 คน)
- เสื้อผ้าชุดบัลเล่ย์ 50 คนละเท่าไร? มีการเปลี่ยนชุด คนละ2-3 ชุด ค่าใช้จ่ายชุดชุดจะตัดจะเช่า วงดนตรีจะเล่นสดหรือเปิดเทปเอา ถ้าเล่นสดใช้นักดนตรีกี่คน คนละเท่าไร/วัน
- วันจริง10 รอบ ค่าสต๊าฟ อาหารกลางวัน ค่าขนส่งนักแสดงไปกลับ

ทริตเมนต์ที่ 3

หนูน้อยหมวกแดง เป็นเรื่องของเด็กสาวอายุ 16 ปี อาศัยอยู่ในสลัมของกรุงลอนดอน เธอเที่ยวเร่ร่อนอยู่ข้างถนนจึงได้เรียนรู้และมีประสบการณ์พอสมควรกับวัย นอกจากนี้เธอยังเป็นเด็กฉลาด สามารถควบคุมชีวิตของตัวเองได้ ในขณะที่ต้องแบกรับภาระของผู้เป็นแม่ด้วย เมื่อแม่บอกให้ซื้อเบียร์ไปให้ยายบ้าง สาวน้อยก็แต่งตัวด้วยชุดที่ดีที่สุด เขียนเปลือกตาสีเข้มเป็นพิเศษ เตรียมตัวที่จะรับมือห่ม ๆ ปลายทาง

ระหว่างทางนั่นเอง แฟนของยายก็พยายามฉุดคร่าตัวเธอไป แต่แม่สาวน้อยก็ตะโกนคำเอาด้วยน้ำเสียงดั่งลั่นชนิดที่ทุกคนในถนนต้องได้ยิน เจ้าหมอนั้นจึงรีบไปที่บ้านของยายอีกทางหนึ่งเพื่อจะเอาชนะเธอให้ได้ และนอนคอยที่อยู่ ในขณะที่ยายออกไปข้างนอก

เมื่อหนูน้อยหมวกแดงมาถึง เจ้าตัวร้ายก็หลอกล่อให้เธอเข้าไปในห้องนอนด้วยความเข้าใจผิดคิดว่ายายป่วยนอนชมอยู่บนเตียง แม่หนูสังเกตได้ว่าผิดทำ จึงแกล้งถ่วงเวลาโดยการถามโน้नถามนี้ ในที่สุดก็ฉวยโอกาสวิ่งหนีออกมา โดยเจ้าหมอนั้นไล่กวาดตามหลัง หนูน้อยหมวกแดงรีบวิ่งไปทางที่มีตำรวจ ซึ่งช่วยรวบตัวเจ้าคนชั่วไว้ได้ในที่สุด

วิเคราะห์ทริตเมนต์แบบที่ 3

- 1.กลุ่มเป้าหมายเป็นใคร มีเนื้อหาที่ล่อแหลมคิดเรท ถ้าคิดเรท 18+ = กลุ่มต่ำ 18 ก็หายไป คู่มีไหม กลุ่ม 18+ จะมีสักคนที่จะเข้ามาดูเรื่องนี้ ถ้าถ่ายทำเรทอาร์ แนวอีโรติก ก็อาจจะเรียกกลุ่มเป้าหมาย 18+ ได้แน่
- 2.ค่าตัวนักแสดง ค่านักแสดงหลักก็คน นักแสดงก็คน ถ่ายทำกี่วัน ค่าตัวคิดเป็นวัน หรือเหมาตลอดทั้งเรื่อง
- 3.ต้องไปถ่ายที่อังกฤษ ค่าตัวเครื่องบิน นักแสดง ทีมงาน ค่าที่พัก ค่าอาหาร ค่าใช้จ่าย ประสานทีมงานต่างชาติ ไปกี่วันๆละเท่าไร
- 4.เครื่องแต่งกายก็ชุด/ ตัวละคร นักแสดงประกอบมีชุดใหม่/ก็คน/ก็ชุด รวมถึงค่าขนส่ง น้ำหนักกระเป๋า
5. อุปกรณ์การถ่ายทำจะแบกจะจากเมืองไทย หรือไปเช่าที่โน่น ค่าใช้จ่ายเท่าไร
6. ค่าใช้จ่ายปิดถนนถ่ายทำ / ตำรวจประสานงาน / ร้านค้าที่เขาต้องปิดเพื่อให้เราถ่ายทำ

ลักษณะความสำคัญของการทริตเมนต์

1. ในยุคคลาสสิกของฮอลลีวู้ด นายทุนหรือผู้อำนวยการสร้างจะตัดสินใจเลือกสร้างภาพยนตร์จากบทที่เขียนมาในรูปแบบของทริตเมนต์เท่านั้น เพื่อดูว่าเรื่องราวดังกล่าวจะปรากฏเป็นภาพยนตร์ในลักษณะใด ทริตเมนต์จึงมิใช่ต้นฉบับหรือต้นแบบของเรื่อง หากเป็นการบรรยายว่ามันจะออกมาเป็นภาพยนตร์อย่างไร
2. ลักษณะเฉพาะของทริตเมนต์ก็คือ จะต้องเป็นข้อเขียนที่อ่านแล้วสามารถเห็นภาพได้ว่าเรื่องราวต่างๆ จะดำเนินไปบนจอภาพยนตร์เช่นไรเสมอ
3. ทริตเมนต์ที่ดีนั้น อาจจะเขียนกันแค่หน้าเดียวหรือสองหน้าก็ได้ แต่ต้องสามารถนำเสนอได้ว่าผลขั้นสุดท้ายจะมีรูปร่างหน้าตาเช่นไร และบางเรื่องเราอาจเขียนทริตเมนต์ได้หลายรูปแบบด้วยกัน (ดังตัวอย่างทริตเมนต์เรื่อง หนูน้อยหมวกแดงในซีทฉบับนี้)

การทำทริตเมนต์ ช่วยให้การพัฒนาความคิดของเรื่องและโครงเรื่องเป็นไปอย่างมีระบบ มีความสอดคล้องกันเป็นเอกภาพ ตรงเป้าหมาย และตรงวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ บทในขั้นทริตเมนต์นี้ จะต้องถูกต้องสมจริงไม่มีการเปลี่ยนแปลงตัวเรื่องอีกเรื่องแล้ว ด้วยเหตุที่เราจะต้องใช้มันเป็นแม่บทในการเตรียมงานสร้าง ในการเขียนบทเจรจา และการกำหนดภาพในรายละเอียดที่ว่าด้วยมุมกล้องและการเคลื่อนไหวกล้อง รวมทั้งการเชื่อมต่อภาพ ซึ่งหมายความว่า เมื่อถึงขั้นนี้ นายทุนหรือผู้อำนวยการสร้างสามารถดูบทและตัดสินใจที่จะผลิตหรือไม่ผลิตภาพยนตร์เรื่องนั้นๆ ได้เลย

แหล่งอ้างอิง

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2546) “ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับภาพนิ่งและภาพยนตร์
หน่วยที่ 1- 7” นนทบุรี สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช